

Riigikohus
Riigiprokuratuur
Eesti Advokatuur
Siseministeerium

Meie 14.08.2026 nr 7-1/5959

**Üleskutse avaldada arvamust Euroopa
uurimismääruse ja Euroopa kaugosalemise
määruse direktiivi eelnõu kohta**

Euroopa Komisjon on esitanud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi eelnõu, mis käsitleb Euroopa uurimismäärust ja Euroopa kaugosalemise määrust kriminaalasjades. Ettepanekuga sõnastatakse uuesti direktiiv 2014/41/EL, mis reguleerib Euroopa uurimismäärust kriminaalasjades, ning luuakse uus vastastikuse tunnustamise instrument, Euroopa kaugosalemise määrus, mis võimaldab kahtlustataval, süüdistataval või kannatanul osaleda kriminaalmenetluse kohtuistungil videokonverentsi vahendusel teisest liikmesriigist.

Soovime teid kaasata Vabariigi Valitsuse seisukohtade kujundamisse ning palume esitada oma arvamus direktiivi ettepaneku kohta teile sobivas vormis.

Praegu on [EUR-Lexis kättesaadav ettepaneku ingliskeelne versioon](#). Ettepaneku eestikeelne tõlge peaks samal aadressil eeldatavasti kättesaadavaks saama 19. augustil 2026.

Palume arvamuse andmisel keskenduda eeskätt küsimustele, mis puudutavad teie asutuse või organisatsiooni pädevusvaldkonda. Ettepanekuga tehtavad olulisemad muudatused on järgmised.

1. Euroopa uurimismääruse raamistiku ajakohastamine

Ettepanekuga täpsustatakse Euroopa uurimismääruse kohaldamisala ja mõisteid ning taotlema ja täitva asutuse määratlusi, sealhulgas olukordi, kus menetlustoimingu tegemiseks on riigisiseses õiguses nõutav kohtu luba (artiklid 2–3).

2. Saadud tõendite ja teabe hilisem kasutamine ning edasiandmine

Ettepanekuga sätestatakse tingimused ja menetlus Euroopa uurimismääruse täitmisel või teavitusmenetluse kaudu saadud teabe ja tõendite kasutamiseks muul eesmärgil ning nende edasiandmiseks teisele liikmesriigile, kolmandale riigile või rahvusvahelisele organisatsioonile (artikkel 21). Samuti nähakse ette menetlus varem vahetatud õiguskaitsele teabe või omaalgatuslikult vahetatud teabe kasutamiseks tõendina kriminaalmenetluses (artikkel 35).

3. Reaalajas tõendite kogumine ja piiriülene jälgimine

Ettepanekuga täpsustatakse reaalajas tõendite kogumise meetmeid ning reguleeritakse eraldi piiriülest jälgimist Euroopa uurimismääruse raames (artiklid 13, 28 ja 30). Muu hulgas nähakse teatavate reaalajas tõendite kogumise meetmete puhul ette võimalus lubada meetme ajutist täitmist enne Euroopa uurimismääruse tunnustamise või täitmise otsuse tegemist. Piiriülese jälgimise puhul nähakse ette ka kiireloomulisuse erand, mis võimaldab teatud tingimustel jälgimist jätkata enne Euroopa uurimismääruse esitamist (artikli 30 lõige 6).

4. Pealtkuulamise ja tehniliste salvestusseadmete teavitushetlused

Ettepanekuga täpsustatakse teavitushetlust olukorras, kus telekommunikatsiooni pealtkuulamine puudutab teist liikmesriiki, kelle tehnilist abi ei vajata, ning luuakse vastav teavitushetlus tehnilise salvestusseadme kasutamiseks teise liikmesriigi territooriumil (artiklid 33 ja 34).

5. Euroopa kaugosalemise määruae loomine

Ettepanekuga luuakse Euroopa kaugosalemise määruae, mis võimaldab kahtlustataval, süüdistataval või kannatanul osaleda kriminaalmenetluse kohtuistungil teisest liikmesriigist videokonverentsi või muu kaugside tehnoloogia vahendusel (artiklid 36–50). Euroopa kaugosalemise määruae koostamise ja täitmisea kaasneks kohtutele uusi ülesandeid, sealhulgas tuleb täitva riigi kohtul korraldada isiku osalemine, kontrollida tema isikusamasust ja tehnilise lahenduse toimimist ning viibida kaugistungi juures. Palume eelkõige kohtutel hinnata sellise muudatuse mõju töökorraldusele, töökoormusele, tehnilisele võimekusele ja ressursivajadusele.

Palume teil hinnata kavandatava regulatsiooni sobivust Eesti õiguskorda ning selle võimalikke õiguslikke, praktilisi, töökorralduslikke, tehnilisi või eelarvelisi mõjusid. Samuti palume välja tuua sätteid, mida tuleks läbirääkimiste käigus muuta või täpsustada või mille puhul oleks vaja täiendavaid menetluslikke või põhiõiguste tagatise.

Seisukohad ei pea hõlmama kõiki eelnõu teemasid. Arvamuse võib esitada üksnes nende küsimuste kohta, mis on teie asutuse või organisatsiooni pädevusvaldkonda või praktilist tööd arvestades kõige olulisemad.

Arvestades Vabariigi Valitsuse seisukohtade koordineerimise ja kinnitamise ajakava, palume esitada arvamus hiljemalt 27.08.2026 e-posti aadressil info@justdigi.ee.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Mari-Liis Sõot

kriminaalpoliitika asekanterleri ülesannetes

Aare Pere 5089527

aare.pere@justdigi.ee

Lisaadressaadid: Tallinna Ringkonnakohus
Tartu Ringkonnakohus
Harju Maakohus
Tartu Maakohus
Viru Maakohus
Pärnu Maakohus
Õiguskantseri Kantselei
Tartu Ülikooli õigusteaduskond

